

EN MILITÆR FORFATNING TIL DEN EUROPÆISKE UNION -
eller EU PÅ KRIGSKURS

<http://imi-online.de/download/IMI-Analyse-2003-036-EU-Verfass-Pflueger.pdf>

1. INDLEDNING

Efter længere tids arbejde har det såkaldte Konvent fremlagt et Udkast til Traktat om En forfatning for Europa. Udkastet fylder 260 sider og er opdelt i fire afsnit. Forfatningsudkastet er vedhæftet forskellige bilag med tillægsaftaler, som ligeledes vil få forfatningsmæssig status. EU-forfatningsudkastet af 20.8.2003 kan findes på: <http://www.imi-online.de/download/EU-Verfassungsentwurf.pdf>

2. OM FORSVARSPOLITIKKENS PLACERING I EU-FORFATNINGSDUKASTET

Den såkaldte 'fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik' og den 'fælles forsvarspolitik' udgør et stort og centralt felt i forfatningsudkastet. Reguleringen af især forsvarspolitikken er ret konkret og meget detaljeret. EU-Kommissionen skriver derom: 'Desuden er forfatningsudkastet - med fornyelsen af alle bestemmelser i de gældende traktater og i særdeleshed med nyformuleringen af bestemmelserne vedrørende udenrigspolitik og dem der vedrører frihed, sikkerhed og retsforhold samt gennem den fuldstændige overtagelse af alle bestemmelser for de enkelte politikområder - nødvendigvis blevet lang og relativt detaljeret.' (Kommissionens vurdering af 17/9 2003 jvf. Traktat om Den Europæiske Union, artikel 48 om konference af medlemsstaternes regeringsrepræsentanter med henblik på en forandring af traktaterne.) Der beskriver EU-Kommissionen udenrigs- og forsvarspolitikens placering på følgende måde: 'Konventet har nøje undersøgt bestemmelserne vedrørende Unionens udenrigspolitik og dem der vedrører frihed, sikkerhed og retsforhold. Det har fremlagt udkast til artikler, som faktisk udgør en fuldstændig nyformulering. Ved de øvrige politikområder har Konventet begrænset sig til - med enkelte ændringer - at overtage bestemmelserne i den gældende EU-traktat.' Indholdet i EU-forfatningsudkastet bliver samme sted beskrevet på følgende måde: '...bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik bliver nyformuleret; den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik bliver udbygget, og de medlemsstater som måtte ønske dette får mulighed for at udvide deres handlingsmuligheder indenfor en fælles ramme.'

3. EU-INTEGRATION VED HJÆLP AF FÆLLES FORSVARSPOLITIK?! - ENKELTSTATERNES LOYALITET OVERFOR EUS FORSVARSPOLITIK?!

I Forfatningsudkastet erklæres det udtrykkeligt: 'Unionen har kompetence til at definere og gennemføre en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik.' (Artikel I-11, stk. 4 i EU-forfatningsudkastet. Tilsvarende og næsten ordret det samme står i artikel I-15, stk. 1). Den gradvise udformning står i artikel I-40, stk. 2: 'Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter gradvis udformning af en fælles EU-forsvarspolitik. Denne vil føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom.' Der findes en form for loyalitetspligt inden for EU: Artikel I-15, stk. 2 lyder: 'Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet og respekterer de retsakter, Unionen vedtager på dette område. De afstår fra enhver handling, der strider mod Unionens interesser eller kan skade dens effektivitet.' Sålænge EUs Ministerråd ikke har truffet en beslutning om 'forsvarspolitik', så kan enkelte stater indenfor EU som med henblik på militæret 'indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser' etablere 'et struktureret samarbejde inden for rammerne af Unionen' (artikel I-40, stk. 6 og mere i stk. 7). Efter vedtagelsen af EU-forfatningen kan EUs enkeltstater ikke længere uden videre forhindre den fremadskridende fælles forsvarspolitik. Ved godkendelse af dette EU-forfatningsudkast får EU's fælles forsvarspolitik tillagt en - hvis ikke endda den - centrale funktion i integrationen af EUs 25 medlemsstater. Dette fremgår særlig tydeligt i afsnittene om kompetencer (særligt artikel I-11) hhv. om den uforbeholdne loyalitet og gensidige solidaritet (artikel I-15). Ydermere er den fælles forsvarspolitik et centralt - hvis ikke endda det centrale - (nye) element i dette EU-forfatningsudkast.

4. OPRUSTNINGSFORPLIGTELSE I FORFATNINGEN! KONTROL VIA NYT ORGAN

Hvad de freds- hhv. forsvarspolitiske områder angår, så findes der i Forfatningsudkastet en lang række dramatiske fornyelser: Med rang af forfatning findes således en udtrykkelig forpligtelse til at opruste: 'Medlemsstaterne forpligter sig til gradvis at forbedre deres militære kapacitet.' (Artikel I-40, stk. 3) Dvs. i den kommende EU-forfatning bliver en vedvarende oprustning fastlagt! For at kontrollere denne vedvarende oprustning og delvist for at gennemføre den oprettes et 'europæisk agentur for forsvarsmateriel, strategisk forskning og militær kapacitet, der skal klarlægge de operationelle behov, fremme foranstaltninger til opfyldelse heraf, bidrage til at påpege og eventuelt iværksætte alle nyttige foranstaltninger til styrkelse af forsvarssektorens industrielle og teknologiske basis, deltage i udformningen af en europæisk kapacitets- og forsvarsmaterielpolitik samt bistå Ministerrådet med at evaluere forbedringen af den militære kapacitet. (Artikel I-40, stk. 3) Både med henblik på forbedring af staternes militære kapacitet som ved klarlæggelsen af det 'europæiske agentur for forsvarsmateriel, strategisk forskning og militær kapacitet' er der udtrykkelig tale om en forpligtelse!

5. EU-STYRKER I HELE VERDEN? - FASTLÆGGELSE AF INDGREB (OGSÅ I TREDJELANDE) I FORFATNINGEN!

Til at gennemføre sin forsvarspolitik får EU militære enheder fra enkeltlande: 'Medlemsstaterne stiller civil og militær kapacitet til rådighed for Unionen til gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik med henblik på at bidrage til opfyldelsen af de mål, Ministerrådet har opstillet. De medlemsstater, der opretter multinationale styrker i fællesskab, kan ligeledes stille disse styrker til rådighed for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.' (Artikel I-40, stk. 3) En yderligere fornyelse er at beredskabet til verdensomspændende militærindsats bliver ophøjet til en forfatningsmæssig pligt. EU-styrker skal kunne sættes ind som kampstyrker 'i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse' (Artikel III-210). Endvidere står der: 'Alle disse opgaver kan bidrage til bekæmpelse af terrorisme, herunder gennem den støtte, som ydes tredjelande til bekæmpelse af terrorisme på deres område.' (Artikel III-210) Her

drejer det sig om et ekstremt bredt formuleret mandat til fremtidige EU-indgreb. Formuleringen ville ovenikøbet give EU lov til at vælge den ene eller anden side i en borgerkrig og begrunde den militære støtte med 'kampen mod terrorismen' og således påvirke krigsforløbet. Det ligger åbent hvor grænsen for den slags ex-territoriale EU-militære indsatser bliver trukket.

6. FASTLÆGGELSE AF KERNEEUROPAKONCEPTET - SNÆVERT SAMARBEJDE MELLEM EU OG NATO

I artikel I-40, stk. 6 i Forfatningsudkastet står: 'De medlemsstater, der opfylder højere kriterier for militær kapacitet, og som indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende opgaver, etablerer et struktureret samarbejde inden for rammerne af Unionen.' I artikel I-40, stk. 7 konkretiseres det som Jacques Chirac engang har betegnet som sprintere (akkurat som i Tour de France): 'Indtil Det Europæiske Råd træffer afgørelse i medfør af stk. 2 i denne artikel, etableres der et tættere gensidigt forsvarssamarbejde inden for rammerne af Unionen.' Det betyder, at enkelte stater indenfor EU 'som indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser' kan skabe fælles stående militære strukturer. Dette er på forsvarsområdet det som den tyske udenrigsminister har beskrevet i sin tale om forfatningen ('Fra statsforbund til føderation - tanker vedrørende målet for den europæiske integration') den 12. maj 2000 på Humboldt-Universitet i Berlin (talen kan findes på <http://www.deutschebotschaft-moskau.ru/de/aussenpolitik/reden/foederation.html>). Der talte han om et 'Avantgarde'-europa, om et 'tyngdepunkt' indenfor EU. Wolfgang Schäuble og Karl Lamers ældre begreb om et 'Kerneuropa' er imidlertid mere præcist.

Dette såkaldt 'strukturerede samarbejde' hhv. 'tættere gensidige forsvarssamarbejde' er en slags eksklusivklub indenfor EU: Således står der i artikel III-213, stk. 3: 'Kun de medlemmer af Ministerrådet, der repræsenterer medlemsstater, der deltager i det strukturerede samarbejde, deltager i drøftelser og vedtagelse af europæiske afgørelser vedrørende målet for dette samarbejde. EU-udenrigsministeren bistår ved drøftelserne. Repræsentanterne for de øvrige medlemsstater underrettes behørigt og regelmæssigt af EU-udenrigsministeren om udviklingen i det strukturerede samarbejde.' Hvorledes dette tættere forsvarssamarbejde indenfor EUs rammer kan bremses eller forhindres af andre EU-enkelstater, det forbliver fuldstændig ubeskrevet. For de officielt endnu neutrale EU-stater - Finland, Irland, Østrig og Sverige - opstår et yderligere problem: I EU-forfatningen findes en række udtrykkelige regler for samarbejdet med NATO, således for eks. i artikel I-40, stk. 7: 'Ved gennemførelsen af det tættere gensidige forsvarssamarbejde arbejder de deltagende medlemsstater tæt sammen med Den Nordatlantiske Traktats Organisation.' Dermed er det ikke uberettiget at frygte at når de hidtil ikke-NATO-stater underskriver EU-forfatningen så bliver EU-medlemsskabet til en slags 'NATO-light-medlemsskab.'

7. MINISTERRÅDET BESLUTTER ALENE - INGEN PARLAMENTSDELTAGELSE VED MILITÆRINDSATS HVERKEN AF EU-PARLAMENT ELLER AF FORBUNDS DAGEN

Flere steder i EU-forfatningen fremhæves, at enekompetencen over EU-forsvarspolitikken ligger hos EUs Ministerråd: 'Gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder afgørelser om iværksættelse af en opgave som omhandlet i denne artikel, vedtages af Ministerrådet.' (Artikel I-40, stk. 4 i EU-forfatningsudkastet) Tilsvarende i artikel III-198, stk. 1: 'Hvis en international situation kræver en operationel aktion fra Unionens side, vedtager Ministerrådet de nødvendige europæiske afgørelser.' EU-Parlamentet skal altså ikke inddrages. I stk. 8 i artikel I-40 er det dog fastlagt at EU-Parlamentet regelmæssigt høres om 'de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik og holdes underrettet om udviklingen heri.' Artikel III-205, stk. 1 præciserer denne informationspligt. I stk. 2 følger så: 'Europa-Parlamentet kan stille spørgsmål eller rette henstillinger til Ministerrådet og EU-udenrigsministeren.' Men en informationspligt medfører ikke nogen beslutningskompetence. I sin dom af 12. juli 1994 afgjorde Forbundsforfatningsdomstolen forpligtende i en sag vedr. anvendelse af Forbundsværnet i aktioner i udlandet, at et simpelt flertal i Forbunds dagen er forudsætningen for at Forbundsværnet kan sendes på aktion i udlandet. Da EU-retten principielt står over tysk ret, er det et spørgsmål om Forbunds dagens deltagelse dermed ikke rent faktisk er opgivet. Denne EU-sammenhæng kaster nyt lys på udarbejdelsen af den såkaldte 'Parlamentsdeltagelseslov' - som egentlig burde hedde 'Parlamentstilsidesættelseslov': I SPDs fremlagte lovudkast er to af bestemmelserne først og fremmest interessante: For det første skal nu kun bevæbnede indsatser godkendes af Forbunds dagen og for det andet skal indsatser automatisk forlænges - undtagen hvis det bestrides af en fraktion i Forbunds dagen eller af 33 medlemmer af Forbunds dagen. I den situation afgøres spørgsmålet af et almindeligt flertal. Problemet ved denne 'Parlamentstilsidesættelseslov' er ikke så meget at Forbunds dagens medlemmer principielt ikke længere beskæftiger sig med Forbundsværnets aktioner i udlandet, men at som følge af Forbunds dagens ikke-beskæftigen sig med sagen udelukkes offentligheden også fra processen. Denne planlagte procedure passer således 'udmærket' til Udkastet til EU-forfatningen.

8. EU-FORFATNINGEN OG GRUNDLOVEN - UDHULING AF GRUNDLOVEN

Professor Dr. Jürgen Meyer (SPD), der via Forbunds dagen er medlem af EU-Konventet, har endnu engang konstateret, at EU-retten altid står over tysk lov: 'Skulle det imidlertid undtagelsesvis komme til indholdsmæssige sammenstød, så har EU-retten forrang.' Han blev spurgt: 'Bliver den tyske Forbunds dags forventelige ratificering af forfatningen så ikke det samme som en forfatningsændring? Hvilken afstemningsprocedure er planlagt?' Han svarede: 'De har ret. I følge min opfattelse kan der af grundlovens artikel 23 udledes at 2/3 af Forbunds dagen og Forbunds rådet skal stemme for EU-forfatningen.' For at skrive det helt klart: Vedtagelsen af denne EU-forfatning er en afgørende grundlovsforandring. Dermed er grundloven blevet andenrangs. Især de grundlovsartikler, som vedrører forsvarsområdet, og som først blev indføjet efter genoprustningen i 1956, er dermed blevet overflødige: For eks. artikel 87a (1): 'Forbundet opstiller stridskræfter til forsvarsformål. (..) (2) Bortset fra forsvarsformål må stridskræfterne kun blive anvendt såfremt denne grundlov udtrykkeligt tillader dette.' Der kan også henvises til artikel 26, stk. 1: ' Handlinger, som er egnede til og som har til formål at forstyrre folkenes fredelige samliv, og i særdeleshed at forberede førelsen af en angrebskrig, strider mod forfatningen. Den slags handlinger straffes.' De nye forsvarsbestemmelser i udkastet til EU-forfatning står over bestemmelserne i grundloven. Er det her grundlovens artikel 20, stk. 4 får betydning? Hvis der ikke foreligger andre muligheder så har alle tyskere pligt til at yde modstand mod enhver som forsøger at ophæve denne grundlovsorden.'

9. JAVIER SOLANAS EU-FORSVARSTRATEGI: EU SOM MILITÆR FAKTOR I VERDENIFORMAT I ET MULTILATERALT SYSTEM

På vegne af EU-regeringschefer har Javier Solana, 'den ansvarlige for området udenrigs- og sikkerhedspolitik' fremlagt et udkast til et strategipapir på forsvarsområdet. (Originalen kan for eks. findes på <http://www.imi-online.de/download/Solana-Papier.pdf>). Dette EU-forsvarsstrategipapir blev principielt godkendt af alle EU-regeringschefer på EU-topmødet i Thessaloniki. 'I dette papir foreslås tre strategiske mål for EU. For det første kan vi i ganske særlig grad bidrage til stabilitet og ansvarlig statsledelse i vores nærområde. For det andet skal vi i almindelighed skabe en verdensorden, som bygger på en effektiv multilateralisme. For det tredje må vi forholde os til de gamle og de nye trusler.' Dermed satser EU først og fremmest på sin (nye) militære styrke: 'En union med 25 medlemmer og et forsvarsbudget på 160 milliarder euro burde være i stand til at gennemføre flere operationer på samme tid. Vi skal udvikle en strategisk kultur, som fremmer de tidlige, hurtige og - hvis det bliver nødvendigt - robuste interventioner.' 'Hvis vi mener det alvorligt med de nye trusler og med opbygningen af mere fleksible mobile indsatsstyrker, så skal vi skaffe de fornødne midler til forsvaret.' (Her siges ikke: 'hvis truslerne skal tages alvorligt,' der står derimod: 'Hvis vi mener det alvorligt med de nye trusler...!') 'I en verden med globale trusler, globale markeder og globale medier afhænger vores sikkerhed og vores velstand af et funktionsdygtigt multilateralt system.' Som konklusion på Solana-papiret står: 'Vi lever i en verden med nye farer men også med nye muligheder. Hvis det lykkes EU at blive en handlingsstærk aktør så besidder unionen potentialet til at yde et vigtigt bidrag til at klare truslerne samt til at udnytte mulighederne. En aktiv og handlingsdygtig Europæisk Union ville kunne udøve indflydelse i verdens målestok. Dermed ville unionen bidrage til et virksomt multilateralt system, som ville føre til en mere retfærdig og sikrere verden'. Dette er løfter om kamp mod den unilaterale verdensorden med USA som eneste verdensmagt - den verdensorden som den britiske og den US-amerikanske regering har erklæret. Den Europæiske Union skal blive sådan noget som den anden verdensmagt i et 'multilateralt' verdenssystem!

10. OGSÅ EU VIL FØRE 'FOREBYGGENDE KRIGE'

I Solana-papiret bliver konceptet for forebyggende krige bl.a. beskrevet: 'Truslerne i denne nye tidsalder har hyppigt deres udspring i fjerne områder. I globaliseringens tidsalder kan den slags fjerne trusler imidlertid fremkalde nøjagtig samme slags bekymringer som dem der opstår i nærområdet. Nordkoreas atomvåben-'aktiviteter', atomrisikoen i Sydasiens og et truende atomkapløb i Mellemøsten udgør alle grund til bekymring i Europa.' Og: 'Vores traditionelle forestilling om selvforsvar, som havde gyldighed indtil afslutningen på den kolde krig, tog udgangspunkt i faren for en invasion. Med de nye trusler vil den første forsvarslinie hyppigt ligge i udlandet. De nye trusler er af dynamisk art. Hvis man ikke tager højde for dem, vokser faren... Derfor skal vi være forberedte på at handle før en krise bryder ud.' Dermed bliver det centrale element i USAs National Security Strategy (NSS) - den såkaldte Bush-doktrin - også fastlagt for EU. Bombefasen i krigen mod Irak var testen for konceptet om forebyggende krige (sml. f.eks. Financial Times Deutschland, 19.03.2003). Allerede nu betragter militærkredse og regeringer i Vesten dette koncept om forebyggende krige som en opskrift på succes. Formuleringerne i Solana-papiret viser at der ikke eksisterer nogen kvalitativ - blot en kvantitativ - forskel i spørgsmålet om ekspansiv militærpolitik mellem EU og USA. Mange - også regeringer i det 'gamle Europa' kritiserer gerne USAs regering og dens metoder, men netop disse EU-regeringer - inklusiv den tyske rød-grønne regering - overtager meget gerne - for eks. med denne nye EU-forsvarsstrategi - netop disse metoder, som for eks. strategien med forebyggende krige.

11. KAMPEN FOR DET GODE I VERDEN - ELLER HVOR LIGGER PROBLEMET - I SYDEN ELLER I VESTEN? ELLER: MED ELLER UDEN USA - SYDEN ER FIJENDEN

De tre hovedfarer, som EU-regeringerne ser, bliver i Solana-papiret beskrevet på følgende måde: 'Ved en opsummering af disse forskellige elementer af ekstremt voldsberedte terrorister, adgangen til masseødelæggelsesvåben og fallerede statslige systemer kan man bestemt forestille sig, at Europa kunne blive udsat for en alvorlig trussel.' Overfor disse trusler hjælper kun en samlet aktion. Målet for EUs politik formuleres åbent og direkte, også selv om det er nødvendigt at læse sætningen flere gange for at blive overbevist om at der virkelig står sådan i EUs papir om forsvarsstrategi: 'Hvis EU og USA arbejder sammen kan de blive en virkningsfuld kraft der arbejder for det gode i verden.' Sammen for 'det gode i verden' mod alt 'det onde'? Det er tydeligt hvem dette 'gode' skal være godt for. Det handler om mest mulig magt, indflydelse og økonomisk ekspansion for de vestlige stater. De vestlige stater er enige i hovedspørgsmålene, selv om der er forskelle i detaljerne (Irak): fortsat oprustning og skabelsen af krigsdygtige hære. Fremtidens krige vil blive ført af stadig skiftende koalitioner, hvor alle altså ikke altid vil deltage. Men krigene vil blive udkæmpet mod lande og mennesker i Syden. Analysen, som ligger bag udkastet til EU-forfatningen og bag Solana-papiret, tager udgangspunkt i at problemet i Syden skyldes 'fallerede stater'. I udkastet til den nye EU-forfatning bliver netop den neoliberale økonomiske politik fastlagt, som fører til global forarmelse. Problemet ligger åbenbart ikke væsentligst i Syden, men derimod i Vesten. De vestlige staters politik må ændres grundlæggende. EU-staternes nuværende neoliberale og neoimperialistiske politik - to sider af samme sag - må ikke også nedfældes i EUs kommende forfatning.

12. FORSLAG TIL IVÆRKSÆTTELSE AF EN KAMPAGNE MOD EU-FORFATNINGEN FOR BLA. AT BLIVE AKTIV MOD MILITARISERINGEN AF EU

Derfor foreslår vi fra Informationssted Militarisering at der iværksættes en kampagne mod denne EU-forfatning. EU-forfatningen er en udløber af EU-regeringernes forkerte politik. På forsvarsområdet er EU-forfatningsudkastet oprørende og derfor kan denne EU-forfatning kun afvises. En kampagne mod denne EU-forfatning kunne føres af grupper fra freds- og antikrigsbevægelsen, grupper fra den globaliseringskritiske bevægelse, grupper fra bevægelser mod social udstødelse, grupper der bekymrer sig om flygtninge, osv. En kampagne mod denne EU-forfatning kunne foregå ved et samarbejde hen over grænser mellem politiske grupper fra forskellige EU-stater. Dette udkast til EU-forfatningen er ikke en EU-forfatning for menneskene. Dette udkast til en EU-forfatning er ikke vores EU-forfatning!